

Museum Venray

Museaal beleidsplan

Het Venrays Museum als Historisch, Cultureel en toeristisch centrum

De nieuwe locatie voor het Venrays Museum ligt centraal in de gemeente, vlak bij de historisch belangrijke kerk. Het wordt een ontmoetingsplaats en het hart van het Venray's toerisme, een inloopplek voor bezoekers aan Venray. Daar kunnen ze ontdekken hoe de huidige plaats verbonden is met het verleden en waar je dat verleden niet alleen kunt zien, maar ook beleven. Verder is het een plek voor inspirerende exposities. Het is vanuit dat oogpunt een bezoekerscentrum dat inleidt op en doorverwijst naar wat Venray en het gebied daar omheen te bieden heeft aan monumenten en aan vele andere plekken waar de geschiedenis nog tastbaar is. Het brengt Venray naar de wereld, maar laat ook zien wat de wereld van Venray de mensen van nu te vertellen heeft. Daarnaast is het een plek voor exposities waar inwoners van Venray kennis kunnen maken met interessante cultuuruitingen in de wereld buiten Venray. De combinatie met toeristische promotieactiviteiten in het zelfde gebouw vergroot de levenskansen van het museum aanzienlijk.

Uit die visies is het missie-statement van het museum af te leiden:

Het Venrays Museum combineert Historie, Cultuur en Toerisme. Je maakt er kennis met de geschiedenis van Venray en ziet hoe op vele plaatsen in en rond Venray de sporen van het verleden nog aanwezig zijn: het verbinden van binnen en buiten is een kerntaak. Verder wil het een plek zijn waar exposities worden georganiseerd over uiteenlopende onderwerpen die voor mensen in en rond Venray van interesse zijn. Bij dit alles staat voorop dat alles gebeurt vanuit een educatieve intentie.

Uit de missie blijkt dat het museum niet op zichzelf staat. Het is eerder een bezoekerscentrum dan een museum in de traditionele betekenis. Verbinden en ontsluiten zijn de kernwaarden waaraan het zijn betekenis ontleent. Die betekenis heeft het niet alleen voor de mensen die in Venray of de omgeving wonen, maar ook voor mensen die de gemeente bezoeken. Sterker nog: het museum kan een extra stimulans zijn om naar Venray te komen, want de bezoeker krijgt er meer dan een museale presentatie. Venray en de wijde omgeving worden zelf een onderdeel van de verzameling. Die stijgt daarmee ver uit boven wat de objecten in de collectie zelf te bieden hebben. Dat maakt het museum uniek. Omdat het getoonde ook karakteristiek is voor een grotere regio dan Venray, zal het ook veel mensen boeien. Want het museum gaat niet over potten, pannen en schilderijen. Het museum gaat over mensen, over hoe zij de voorbije eeuwen in vaak moeilijke omstandigheden hun leven hebben ingericht en over hoe dit zowel de mensen van nu als de streek waar zij wonen mede heeft gevormd. In combinatie met het toeristisch informatiepunt kan het museum optimaal worden gebruikt. Kleinere musea hebben het financieel niet gemakkelijk. Maar in het Venrayse snijdt het mes aan twee kanten: cultuur en toerisme. Twee werkvelden die als een Siamese tweeling verbonden zijn.

De collectie: wat het museum kan laten zien

A. Samenstelling

De collectie van het Museum is heterogeen van samenstelling: prehistorisch aardewerk, maar ook sporadische overblijfselen uit de middeleeuwen en het begin van de vroegmoderne tijd tot schilderijen en gebruiksvoorwerpen uit recente perioden. De betekenis van deze objecten is vooral gelegen in de ensemble-waarde: de losse objecten hebben als zodanig minder belang, tenzij voor enkele specialisten, maar wanneer ze zinvol worden gegroepeerd (wat niet vanzelfsprekend betekent dat ze chronologisch worden geordend) vertellen ze een specifiek, met Venray verbonden verhaal. Maar echt onderscheidend is die collectie niet wanneer we hem vergelijken met veel andere lokale musea, ondanks enkele bijzondere clusters zoals de schilderijen van Johan Jeuken.

Dat onderscheidende is echter wel wat van belang is en waar ieder museum, groot zowel als klein, altijd naar op zoek is want daarmee kun je je onderscheiden van anderen. Objecten die een zodanig belang hebben dat ze aantrekkingskracht uitoefenen op bezoekers vanuit een bredere kring dan alleen de eigen regio. Zonder enige twijfel is dat voor het Venrays Museum de collectie beelden die afkomstig zijn uit verdwenen of nog bestaande kapelletjes in en rond Venray. Die stelling vraagt enige onderbouwing. Want wat is dat belang dan? Er zijn verschillende argumenten die dat kunnen aantonen. We presenteren die hier niet noodzakelijkerwijze in de volgorde van belangrijkheid, want wat meer of minder belangrijk is in historisch perspectief, is vaak subjectief.

1. De artistieke betekenis: de beelden zijn in kwalitatief opzicht zeer verschillend: geen echte grote kunstwerken, maar wel een mooie doorsnee van wat Noord-Limburg in de loop van de eeuwen aan dit type beelden te bieden had.
2. De omvang: het gaat om een grote groep beelden. Dat is voor museale doelen van belang: juist het grote aantal maakt dat dat ze als ensemble een substantiële component kunnen vormen in de presentatie van een klein museum. In zijn omvang is de verzameling ook uniek te noemen; er zijn vrijwel geen musea in Nederland die over zo'n ensemble kunnen beschikken, zeker niet over een ensemble met een onomstreden pedigree die geheel met Venray verbonden is.
3. Educatieve mogelijkheden: de beelden laten heiligen zien die ieder verbonden zijn met een eigen verhaal en met de rituelen en devoties van Noord-Limburg. Die betekenis is zowel religieus als antropologisch: het laat zien hoe mensen in het verleden hun angsten probeerden te bezweren, het kwade probeerden te weren en hun betekenis gaven aan hun vaak diepste gevoelens. Die verhalen spreken ook mensen van onze tijd nog aan en er is een nog levende traditie in de verering van heiligen bij zowel individuele bewoners als bij organisaties (gilden).
4. Museale bruikbaarheid: de voor een deel kleurrijke en aansprekende beelden hebben goede mogelijkheden om binnen de museale opstelling een krachtig element te vormen dat door de bijzondere sfeer veel bezoekers bij zal blijven.
5. De contextuele betekenis: Misschien is dat bij deze beelden in de Venrayse situatie wel de belangrijkste. Naast het nieuwe museum ligt immers de kerk van Venray die een voor Nederland unieke collectie beelden uit de Late Middeleeuwen bezit. Verder zijn de beelden stuk voor stuk verbonden met de talrijke kapellen waaraan Noord-Limburg zo rijk is en die we speciaal in Venray en omliggende

dorpen zo overvloedig vinden. Ieder beeld in het museum nodigt als het ware uit tot een bezoek aan die kleine historische monumenten in de omgeving.

6. De betekenis in relatie tot de regionale identiteit: Ondanks de grote veranderingen in de rol van religie in onze samenleving, zal niemand kunnen ontkennen dat religie tot op de dag van vandaag onmiskenbaar verbonden is met de regionale identiteit van Noord-Limburg. Het betreft dan nadrukkelijk de katholieke religie met alle daarbij verbonden uitingen waarin de heiligenbeelden en heiligenverering een van de meest kenmerkende karakteristieken is.

Wanneer we de hier genoemde punten vergelijken met de in de vorige paragraaf gegeven missie, dan blijkt dit collectieonderdeel daar in alle opzichten bij aan te sluiten: De beelden zijn immers direct verweven met de historie van Venray, ze zijn te verbinden met monumenten buiten het museum en ze hebben aanknopingspunten naar vele andere thema's. Er is dan ook alles voor te zeggen om dit thema een serieuze inbedding te geven in de vaste museale presentatie, zelfs om dit onderdeel er de kern van te laten zijn.

B. Beheer

De afgelopen jaren is er veel aan gedaan om de collectie te beheren op een wijze zoals die van een erfgoedinstelling in onze tijd wordt gevraagd. Ook het nieuwe museum geeft een adequate mogelijkheid om de voorwerpen onder goede omstandigheden te conserveren. Het bestuur heeft voldoende aandacht voor de eisen die aan het beheer worden gesteld en beperkte mogelijkheden tot onderhoud en restauratie.

Daarnaast is de collectieregistratie goed opgepakt en wordt er gewerkt aan een volledige digitale vastlegging van zowel de beschrijvingen als van beeldmateriaal, in samenwerking met RooyNet, het digitale geheugen van Venray. Dankzij de inzet van deskundige vrijwilligers kon aan deze digitale registratie veel informatie worden toegevoegd over de achtergronden van historische en (kunst)objecten. Deze informatie is zodanig ingevoerd dat die op termijn ook voor een breed publiek kan worden ontsloten, een extra functie van het museum als bron voor historische documentatie over Venray. Een deel van de collectie is via de website toegankelijk voor het publiek, zij het vooral als beeldmateriaal. Je zou dit de 'archieffunctie' van het collectiebeheer kunnen noemen. Daarnaast wordt de collectie gebruikt voor een semipermanente expositie en zal de collectie met regelmaat op onderdelen worden verwerkt in wisseltentoonstellingen.

C. Collectievorming

Lokale musea zoals het Venrays Museum lopen snel het risico op een te grote instroom van objecten waarvan er misschien al te veel in de collectie zijn of die in andere collecties al oververtegenwoordigd zijn. De komende jaren zal het noodzakelijk zijn om een collectiebeheer uit te stippelen waar in de criteria worden geformuleerd die moeten worden gehanteerd bij acquisities. Daarbij kan gekeken worden naar hiaten in de collectie, of naar objecten die een versterking zijn van de meest gewenste collectieonderdelen. Zo zou de omstandigheid dat de met de volksdevotie en kapellen verbonden objecten toch zo'n beetje de 'nachtwacht' van het museum vormen, een ingang bieden om tijdelijk in te zoomen op het verwerven, nu het nog kan, van objecten die met de religieuze volkscultuur in Noord-Limburg verband houden.

Een speciaal aandachtsveld is het opbouwen van een verzameling rondom de rol van de psychiatrische zorg in Venray. Die zorg heeft zeer lange tijd een wezenlijk aspect gevormd van Venray en veel mensen die in die zorg hebben gewerkt wonen nog in Venray en zijn in staat om de objecten van een verhaal te voorzien. Het zal duidelijk zijn dat dit collectiegebied echter op dit moment wordt beheerd door een ander museum in Venray. Zoals het er nu naar uitziet, zal dit museum binnen de zorginstelling waarvan het deel uitmaakt, blijven bestaan. In dat geval is het van belang dat het Venrays Museum goede contacten onderhoudt met dit museum met het oog op samenwerking, bijvoorbeeld op het terrein van wisselexposities.

Het acquisitiebeleid kampt met beperkte financiële ruimte. Dat dwingt om goed overwogen keuzen te maken. Er zal scherp op worden toegezien dat geen werken worden verzameld die in vergelijkbare vorm al in de collectie aanwezig zijn. Schenkingen en langdurige bruiklenen zullen evenmin vanzelfsprekend worden aanvaard. Ook daar moet een band zijn met de doelstellingen en de bestaande collectie en de kunstwerken moeten een actieve rol in de presentaties kunnen vormen. Dat voorkomt hoge collectiekosten in de toekomst en tevens dat noodgedwongen een ontzamelbeleid moet worden ingericht, wat over het algemeen niet zonder problemen is. Omdat de acquisities voor 50% in eigendom overgaan naar de gemeente Venray is het van belang om met de gemeente tot een goede afstemming te komen zodat het museum de eerst verantwoordelijke blijft voor de verwerving van museaal erfgoed. Overigens moet ook het ontzamelbeleid goedkeuring krijgen van de gemeente. Het is belangrijk daarover goede afspraken te maken.

Samenvattend:

Het Venrays Museum wil zich concentreren op een beperkte, met de eigen plaats en regio verbonden collectie. Die collectie wordt zorgvuldig beheerd en op termijn digitaal ontsloten. De collectie wordt gebruikt voor het inrichten van de semipermanente expositie en kan op onderdelen worden gebruikt voor wisselexposities. Uitbreiding van de collectie vindt alleen plaats wanneer het gaat om objecten die echt iets toevoegen of in belang zijn voor de vergroting van de publiekswaarde van het museum.

Het publiek van het Venrays museum

Het Venrays Museum moet een publieksmuseum zijn. Want hoezeer de collectie ook van belang is, we verzamelen en exposeren om het publiek iets mee te geven waarvan we denken dat het waarde toevoegt aan hun leven. Die waarden zijn:

- kennis van de geschiedenis van Venray en omgeving
- bijdragen aan de toeristische mogelijkheden van Venray
- verruiming van het cultuurhistorische en artistieke aanbod van de gemeente

Uit het genoemde lijstje kunnen enkele doelgroepen worden afgeleid, waarbij we ons overigens moeten realiseren dat bij lokale musea de grenzen tussen doelgroepen nogal fluïde kunnen zijn. Wanneer we een van de bovengenoemde thema's verbinden met een specifieke doelgroep, betekent dit niet dat binnen andere doelgroepen geen oog zou bestaan voor datzelfde aspect. Het is echter belangrijk doelgroepen scherp te scheiden en juist niet te zeer te zoeken naar overlappen. Duidelijk onderscheiden doelgroepen hebben immers hun eigen verwachtingen en wensen en de marketinginstrumenten kunnen steviger worden ingezet. Het is belangrijk daaraan tegemoet te komen, enerzijds om te zorgen dat de tevredenheid van bezoekers stijgt, anderzijds om de dienstverlening zodanig op de bezoekers af te stemmen dat er bijna sprake is van op de doelgroepen afgestemd maatwerk. Ook dat dwingt tot bescheidenheid. Veel lokale musea benoemen zoveel doelgroepen dat ze soms beter zouden kunnen stellen dat ze er voor 'iedereen' zijn. Maar allemansvrienden willen zijn is een lastig uitgangspunt voor gerichte en effectieve publieksbenadering. Daarom benoemen we op basis van de hierboven genoemde drie punten de volgende doelgroepen:

1. **Kennis van de geschiedenis van Venray en omgeving**

Verbonden met dit aspect is het onderwijs: lokale musea over de lokale geschiedenis en over de eigen plaats zijn vanzelfsprekende inspiratiebronnen voor alle onderwijsinstellingen. Het zou een doelstelling moeten worden dat alle kinderen en jonge mensen die in Venray wonen, naar school gaan of er om anderen redenen mee verbonden zijn, minstens twee keer in hun schoolperiode het museum bezoeken; een maal als leerling in het basisonderwijs, een maal in het voortgezet onderwijs. Het museum kan hierop inspelen door speciale workshops aan te bieden aan de scholen. Over de argumenten daarvoor kun je een boek schrijven. Je kunt het ook in enkele woorden samenvatten: het onmisbare inzicht in de geschiedenis begint en wordt gestimuleerd door kennis van de plaatselijke historie. De gemeente zou hier een belangrijke rol kunnen spelen in het stimuleren en gratis faciliteren van dit schoolbezoek.

2. **Bijdragen aan de toeristische mogelijkheden van Venray**

Verbonden met dit aspect is de doelgroep van de toeristische bezoeker. Noord-Limburg is gebaat met impulsen in de toeristische economie. Weliswaar staat Limburg met het aantal toeristische overnachtingen op de derde plaats in Nederland, maar Noord-Limburg loopt hierin wat achter. Extra toeristische voorzieningen kunnen daar al snel verbetering brengen. Er is alles voor te zeggen dat het museum daar stevig op focust. Dat is meer dan alleen economisch van betekenis. De collectie van het museum in samenhang met het cultuurhistorisch aanbod in en om Venray vormt een zeer boeiend onderwerp met goede mogelijkheden om te vermarkten wanneer de accenten worden gelegd zoals

beschreven in het hoofdstuk over de collectie. Dit thema heeft zelfs iets zodanig unieks, dat een zorgvuldig gedoseerde, nationale marketing op nationaal en grensoverschrijdend niveau zeker tot de mogelijkheden behoort, zeker in combinatie met andere toeristische mogelijkheden. Dat er kan worden samengewerkt met het ervaren Rooyse Gidsen Gilde biedt extra mogelijkheden om uit de toeristische mogelijkheden het optimale te halen.

3. **Verruiming van het cultuurhistorische en artistieke aanbod**

Dit aandachtsveld is vooral verbonden met de inwoners van Venray en directe omgeving. Voor deze groep kan het museum een interessant programma bieden van tentoonstellingen waarbij de thematiek niet alleen bepaald hoeft te worden door een verbinding met de lokale geschiedenis, maar evenmin hoeft te worden uitgesloten. Het gaat misschien te ver om deze formule te vergelijken met die van succesvolle provinciale en stedelijke musea in Nederland (zoals Assen en Zwolle), waar het accent zwaar op breed ingestoken, vaak ingekochte exposities is komen te liggen, maar op beperkte schaal en met bescheiden exposities, kan zo'n kunsthachtige formule ook voor kleine lokale musea wel degelijk succes hebben. Het Venrays Museum is dan de plek waar de inwoners van Venray exposities kunnen zien waarvoor ze op dit moment in de eigen woonplaats niet of zelden terecht kunnen. Dat verhoogt de culturele betekenis van Venray als centrumgemeente. Bij veel inwoners van Venray zal het gevoel groeien dat hun woonplaats in cultureel opzicht op een hoger plan komt, voor mensen van buiten zal het een argument vormen om Venray wat vaker te bezoeken.

Door bij het ontwikkelen van het expositieprogramma rekening te houden met de interessegebieden van verschillende subgroepen, zoals jongeren, ouderen, mensen met specifieke betekenis voor de lokale geschiedenis e.d. kan het expositieprogramma in de loop van de jaren een brede groep mensen uit Venray binnen halen.

Bezoekersaantallen

Het ramen van bezoekersaantal voor een museum dat geheel wordt vernieuwd en ook nog eens van locatie en concept verandert, is soms lastig. Maar we kunnen er wel iets over zeggen. Ook hier gebruiken we de drie belangrijke doelgroepen als parameter.

De bezoekerspotentie voor de doelgroep onderwijs valt te berekenen op basis van het aantal schoolgaande kinderen binnen de gemeente, ca. 6.500. Deze kinderen doen gemiddeld ca. 11 jaar over hun schooltijd. Wanneer zij in die periode tweemaal het museum bezoeken betekent dit jaarlijks minimaal 1200 bezoekers voor deze doelgroep. Incidentele, speciaal voor deze doelgroep opgezette activiteiten of exposities kunnen dit aantal vergroten.

Voor de toeristische doelgroep wordt gerekend met een verwachting van 4.500 bezoekers. Dit aantal is gebaseerd op het toeristisch seizoen van april-oktober, effectief 150 openingsdagen met 30 bezoekers per dag. Dit aantal kan stijgen wanneer producten worden ontwikkeld die het museum extra aantrekkingskracht geven voor bijvoorbeeld gezinnen met kinderen en wanneer diverse aanvullende activiteiten worden opgezet. Vooralsnog levert dit een aantal op vanuit deze doelgroep van 4500 bezoekers.

De inwoners van Venray in de leeftijdscategorie vanaf 30 jaar tot 75 jaar (daarin bevinden zich de meest actieve museumbezoekers) bedraagt in aantal ca. 25.800 mensen. Uitgaande van een voorzichtige raming dat 15% hiervan met enige regelmaat interesse heeft in een museumbezoek betekent dit 3870 bezoekers per jaar,

vooropgesteld dat het bezoek zich tot één gelegenheid per jaar beperkt. Maar wanneer het expositieprogramma voldoende aantrekkelijk is (want deze bezoekers komen slechts in beperkte mate voor de semipermanente presentatie), is er alle reden om te veronderstellen dat een deel van deze mensen vaker het museum zal bezoeken, het is zelfs meer dan aannemelijk. Door zo nu en dan te kiezen voor thema's die dicht staan bij de lokale bevolking, kunnen incidentele pieken worden gehaald waardoor de participatie vanuit de eigen bevolking voor zelfs één expositie erg hoog kan uitpakken. Daarvoor is het nodig goed te kunnen luisteren naar wat de mensen willen zien, goed samen te werken met organisaties binnen de gemeente die kunnen bijdragen aan een expositiethema en creatief te zijn bij het maken van exposities. Daardoor zal niet ieder jaar eenzelfde aantal bezoekers opleveren vanuit de eigen bewoners, maar zal wel een robuust vierjaarsgemiddelde kunnen worden neergezet. We ramen dat bij een geslaagde en gevarieerde expositieaanpak op minimaal 5000 bezoekers per jaar.

Marketing

Marketing is bij de grotere musea een wezenlijk onderdeel geworden van de bedrijfsvoering. Bij lokale musea zal dat vanwege de kosten altijd wel de Achilleshiel blijven, maar het Venrays Museum bevindt zich in de unieke situatie dat het wordt gecombineerd met een toeristisch informatiepunt. Door de competenties van deze voorzieningen goed op elkaar af te stemmen kan heel wat meer bereikt worden dan wat bij een gemiddeld kleiner museum het geval is. Wezenlijk daarbij is dat het toeristisch informatiepunt niet alleen wordt gezien als de aanbrengrer van bezoekers: mensen die zich bezighouden met toeristen, weten vaak beter nog dan mensen die zich concentreren op de inhoud wat de bezoekers aan Venray voor wensen hebben ten aanzien van exposities en andere museale activiteiten. Door goed naar elkaar te luisteren kunnen museum en het toeristisch informatiepunt elkaar zeer van dienst zijn. Heel belangrijk is de gezamenlijke ontwikkeling van activiteiten waarbij het museum verbonden wordt met de monumenten en het landschap in de regio. Feitelijk is die verbinding het centrale thema van het museum en daar moet sterk op worden ingezet. Dat kan door speciale fiets- en wandeltochten te ontwikkelen die vanuit het museum beginnen en daar misschien ook weer terugkomen, door informatie aan te brengen bij de monumenten die gekoppeld is aan de inhoud van het museum enzovoort. De moderne techniek biedt app's en vergelijkbare hulpmiddelen die bijna onbegrensd zijn in hun mogelijkheden en dikwijls ook betaalbaar zijn.

De combinatie met een toeristisch informatiepunt binnen de muren geeft veel mogelijkheden tot het meten van bezoekersreacties en het verwerven van waardevolle marketinginformatie over herkomst en motivatie van bezoekers. Ook met low-budget projecten kan die informatie tegen zeer lage kosten worden verkregen.

Grensoverschrijdend toerisme

Venray ligt qua bereikbaarheid in een cirkel die zich voor een derde deel in Duitsland bevindt. Dat levert vele kansen op om vanuit dat nabijgelegen buitenland bezoekers te werven. Goede marketing kan daar snel resultaten opleveren, maar alleen wanneer het product zelf, de exposities en alle naar buiten gerichte activiteiten, ook in het Duits worden aangeboden en er speciale communicatietrajecten op de Duitse buurgemeenten worden gericht. Wil het museum daarvan profiteren, dan is het van belang om van aanvang af volledig tweetalig te zijn, wat weliswaar een kostenpost is, maar wel en die zich zeker terugverdient. Het sterkste bewijs dat goede marketing hier veel kan doen is de vergelijking van twee musea in Nijmegen, een nadere grensgemeente. Museum Het

Valkhof heeft vrijwel geen op Duitsland gerichte acties en scoort om die reden zeer laag in de bezoekersaantallen vanuit dat land: circa 5 procent; Museumpark Orientalis voert al jaren een zeer effectief marketingbeleid richting Duitsland en haalt bijna 50 procent van zijn bezoekers bij de oosterburen, ook vanuit het onderwijs. Deze getallen geven aan dat er op dat gebied voor het Venrays Museum goede kansen liggen tot uitbreiding van de bezoekersaantallen.

Samenwerking

Met samenwerking bedoelen we voor het Venrays Museum vooral samenwerking op het terrein van toerisme en marketing. Deze samenwerking levert een grotere naamsbekendheid op. Veel toeristische organisaties zullen een goed functionerend museum, ook al gaat het om een bescheiden museum, zonder twijfel zien als een aanwinst, te meer omdat goed functionerende musea in deze regio niet talrijk zijn. Binnen een goed en gevarieerd toeristisch totaalproduct zijn musea echter een wezenlijk onderdeel. Het Venrays Museum kan daarin helpen voorzien en daarmee rekenen op veel free publicity.

Samenwerkingspartners binnen het toeristisch bedrijfsleven zelf zijn er ook voldoende. Het Rooy's Gidsen Gilde is ook elders in deze notitie al genoemd. Denk daarbij aan campings en instellingen die gericht zijn op natuurbeleving. Een belangrijke component binnen de doelgroep van toeristisch bezoek zijn de vitale ouderen in de leeftijd tussen 50 en 75 jaar. Deze mensen houden van fietsen en combineren graag natuur en groen met cultuur. Venray kan dat niet alleen volop bieden, maar het Venrays Museum, met zijn gerichtheid naar buiten, kan daar op een geheel eigen wijze op inspelen.

Speciale samenwerkingspartners zijn er ook. Ik noem hier het Oorlogsmuseum in Overloon, dat eveneens zijn bezoekers attendeert op met het museum verbonden monumenten en andere bijzondere locaties in de regio. Een van die locaties is de Duitse Oorlogsbegraafplaats in Ysselsteyn. Er zijn al contacten met de Liberation Route. De belangen van beide musea overlappen hier elkaar. Ik denk verder aan Kevelaer, dat vooral een rol speelt in het religieus gemotiveerd toerisme. De religieuze thematiek is een van de brandpunten van het Venrays Museum en wanneer daarop handig wordt ingespeeld zijn er ongetwijfeld mogelijkheden om in Venray een graantje mee te pikken van de vele mensen die, vaak in groepsverband, naar Kevelaer reizen. Of het Museum van de psychiatrie ook mogelijkheden tot samenwerking biedt in de bezoekerssfeer, valt op dit moment nog niet te overzien.

Samenvattend:

Museum Venray zal, op basis van een vierjaarsgemiddelde, jaarlijks minimaal 10.500 bezoekers gaan trekken. Niet meegenomen in dit aantal zijn de gasten die alleen komen voor een bezoek aan het toeristisch informatiepunt.

De aanwezigheid in één gebouw van museum en toeristisch informatiepunt levert grote voordelen op voor de marketing en samenwerking met andere toeristische instellingen in Venray en in de omgeving kan de naamsbekendheid en effectiviteit vergroten.

De activiteiten

Alvorens een beschouwing te geven van de exposities en activiteiten van het Venrays Museum willen we een opmerking maken over de intentie van waaruit die presentaties worden ontwikkeld. Die intentie is educatief. Daar is alles mee gezegd en het sluit aan bij de missie van het museum. Musea zijn vrijwel altijd educatieve instellingen, maar grotere musea hebben daarnaast een zekere verantwoordelijkheid op het gebied van wetenschappelijk beheer. Dat is in Venray niet relevant. Het Venrays Museum is een verhalend museum en heeft daarmee primair een educatieve doelstelling.

We onderscheiden binnen de activiteiten drie hoofdtaken:

1. Een semipermanente presentatie (ruimtebeslag ca. 30%) over de geschiedenis van Venray en directe omgeving. Met semipermanent bedoelen we dat in de loop van de tijd voortdurend aanpassingen mogelijk moeten zijn om te voorkomen dat de presentatie verstart. Deze semipermanente presentatie vult een belangrijk deel van de expositieruimte waarbij wordt gekozen voor een presentatie waarvan de kern wordt gevormd door objecten die sterk tot de verbeelding spreken. Daarin worden circa 50 objecten uit de geschiedenis van Venray vanaf de vroegste tijd op een speelse wijze gepresenteerd, en waar nodig aangevuld met enkele schermpresentaties om context te geven aan de getoonde voorwerpen. Een speciaal onderdeel binnen de semipermanente presentatie is de ruimte die gewijd wordt aan de kapellencultuur rondom Venray. Met behulp van de vele beelden, reconstructies en aanvullend materiaal wordt dat een zeer aansprekend onderdeel dat bezoekers zich nog lang na hun bezoek zullen herinneren. De semipermanente presentatie wordt gecombineerd met een altijd aanwezige beamerpresentatie over de geschiedenis van Venray. Die presentatie is complementair ten opzichte van de expositie met objecten. De expositie is immers een gatenkaas. Belangrijke perioden uit de geschiedenis van Venray hebben immers niet altijd ook veel materiële sporen nagelaten. Dat geldt bijvoorbeeld voor de periode van de Tachtigjarige Oorlog. Dit hiaat kun je aanvullen door een beamerpresentatie die de mogelijkheid biedt om het context-verhaal te vertellen aan de hand van beeldmateriaal waarvan de herkomst eigenlijk niet ter zake doet.

Wie de semipermanente presentatie heeft gezien en de inleidende beamerpresentatie heeft bekeken, kan de geschiedenis van Venray op hoofdlijnen navertellen. En daarmee is het belangrijkste doel van dit museale onderdeel benoemd en gerealiseerd: het historische Venray krijgt hier een herkenbaar gezicht.

2. Wisselexposities, twee tot drie per jaar, over uiteenlopende onderwerpen. Die onderwerpen kunnen verbonden zijn met de geschiedenis van Venray en omgeving, maar ook meer met Noord-Limburg in brede zin. Maar ook exposities met totaal andere onderwerpen die boeiend kunnen zijn voor de inwoners van Venlo komen in aanmerking. Het is daarbij zaak te zoeken naar afwisseling. Vooral is het belangrijk om ook eigentijdse regionale kunstenaars te betrekken in het expositieprogramma. Ook andere partners kunnen een vruchtbare rol vervullen in het bedenken en mede helpen realiseren van tentoonstellingen, zoals het gemeentearchief en andere erfgoedinstellingen. Om meerdere redenen zou het goed zijn het expositieprogramma te laten coachen door een speciale programmacommissie, samengesteld uit inhoudelijke mensen, maar ook

aangevuld met mensen die gevoel hebben voor de publiekskant van tentoonstellingen. Net zoals in grote musea de marketingmedewerkers een steeds grotere rol krijgen bij de keuze van expositiethema's en de ontwikkeling en vormgeving van tentoonstellingen, zal ook een klein museum als dat in Venray wegens moeten vinden om die specifieke publiekgerichte expertise een plaats te geven in de programmering. Ook moet zo'n programmacommissie de moed hebben om expositievoorstellen die niet kunnen rekenen op een bezoekersaantal van minimaal 1500 bezoekers, niet verder door te zetten. Ze leiden tot niks en brengen het museum in een spiraal naar beneden.

Bij het kiezen van expositiethema's moet men zich ook voortdurend realiseren dat deze expositie vaak gericht zijn op de doelgroep van mensen uit Venray en omgeving. Aansluiting zoeken bij lokale thema's kan heel belangrijk zijn. Of dat nu het 100-jarig bestaan is van de carnavalsvereniging of een herdenking van gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog: dit soort thema's leven bij de mensen en verdienen het om naar boven te worden gehaald, althans wanneer ze ook realiseerbaar zijn.

Maar we willen ook verrassen met een onderwerp dat soms heel onverwacht kan komen aanwaaien of in samenwerking met misschien twee of drie vergelijkbare lokale musea ontwikkeld kan worden en dat juist door die samenwerking betaalbaar wordt. Zo zouden we ons kunnen voorstellen dat om een bepaald aantal jaren bijvoorbeeld aandacht wordt besteed aan kunst van psychiatrische patiënten of outsiderkunst, zoals die ook wel wordt aangeduid. Outsiderkunst is een erkend begrip geworden in de kunstgeschiedenis en kunstkritiek en heeft een directe verbinding met de historische identiteit van Venray. Niemand zal er raar van opkijken dat uitgerekend in Venray dit onderwerp aandacht krijgt in een lokaal museum. Het zijn bovendien ook nog eens exposities die tegen relatief lage kosten kunnen worden gerealiseerd.

3. Activiteiten in de flankerende sfeer. Hier is 'the sky the limit'. Lezingen, concertjes, theatrale optredens en workshops voor het onderwijs liggen voor de hand. Maar ik kan me ook goed voorstellen dat gemeentelijke plannen voor stedelijke ontwikkelingen in verband met de relatie tot de geschiedenis van Venray in het museum kunnen worden gepresenteerd, enzovoort enzovoort. We denken hierbij ook aan speciale activiteitendagen voor kinderen met educatieve activiteiten. Dat kunnen soms heel eenvoudige activiteiten zijn. In het laatste weekend van de gladiatorenexpositie in het Valkhof hebben nog 500 kinderen in het museum een Romeinse helm geplakt in karton. Het is niet allemaal even hoog van niveau, maar deze kinderen hadden een onvergetelijke middag en die ervaring alleen al kan ze helpen om ook in de toekomst, eventueel later met hun eigen kinderen, musea te bezoeken.

Additionele activiteiten zijn niet alleen inhoudelijk en educatief een waardevolle aanvulling op het museumprogramma, maar ook zijn het goede middelen om de loop naar het museum gaande te houden, ook wanneer er op het gebied van exposities iets wat minder aanbod is. Dit soort activiteiten draagt er toe bij dat het museum ook zo iets als de huismaker van Venray gaat worden.

Educatie als onderdeel van de activiteiten

Op verschillende plaatsen in deze notitie is educatie al genoemd als een wezenlijke taak van het museum. Het kan niet genoeg herhaald worden: alle musea in onze tijd zijn

primair educatieve instellingen. Om die reden is het overbodig om educatie als een aparte activiteit van het museum te benoemen. Toch willen wij hier aan dit onderwerp aandacht besteden, niet vanwege de inhoudelijke kant ervan, maar vanwege de buitengewone kansen die er liggen voor het Venrays Museum waarvan we al in de missie hebben gezegd dat het een museum is dat binnen en buiten verbindt.

Er zal immers speciaal materiaal moeten worden ontwikkeld om die verbinding tussen binnen en buiten te concretiseren. Dat kan aan de hand van folders en brochures, maar ook zal het nodig zijn om bij historische objecten en monumenten in en rond Venray een link te leggen naar de informatie in het museum.

Verder denken we aan een training van speciale rondleiders en gidsen die een bezoek aan het museum kunnen uitbreiden met een bezoek aan de omgeving. Er is voldoende aanbod aan historisch materiaal om zo'n begeleid bezoek op te nemen in het aanbod. Mede dankzij de samenwerking met het toeristisch informatiepunt kan dit een zeer bijzonder project worden waarvan het succes met de jaren snel zal groeien en dat waarschijnlijk al op relatief korte termijn substantieel kan bijdragen aan bezoekersgroei. In veel historische steden wordt zo'n gidsenorganisatie vaak ontwikkeld tot robuuste, vooral door vrijwilligers gerunde organisaties gericht op het lokale erfgoedtoerisme. Niets weerhoudt het Venrays Museum om die succesformule in een verkleinde en vereenvoudigde vorm over te nemen voor het plaatselijke erfgoedtoerisme.

Samenvattend:

Vanuit een sterke educatieve invalshoek ontwikkelt het museum een semipermanente presentatie over de geschiedenis van Venray met als zwaartepunt de volksdevotie en kapellencultuur. Een afwisselend programma van exposities verhoogt het culturele en artistieke aanbod voor de inwoners van Venray. Additionele activiteiten dragen er toe bij dat het museum meer gaat leven als een centrum waar op veel momenten iets te doen is.

Governance, beheer en Financiën

Governance

Lokale musea in de omvang van het Venrays Museum hebben slechts een beperkte mogelijkheid om professionele krachten in dienst te nemen. Het zijn primair vrijwilligersorganisaties, wat natuurlijk zowel voor- als nadelen heeft. Maar bij een goede bestuurs- en beheersstructuur betekent de invulling met vrijwilligers niet dat zo'n museum niet toch in zekere zin professioneel van opzet zou zijn. Het goed regelen van bestuur en beheer is dan ook een vereiste. Het geeft duidelijkheid aan iedereen die erbij betrokken is. Het geeft ook comfort aan de gemeentelijke overheid die in de financiering van zo'n museum betrokken is en die moet weten dat de beschikbaar gestelde middelen rechtmatig en efficiënt worden ingezet.

De meest voor de hand liggende beheersvorm is die van een bestuur dat tevens verantwoordelijk is voor enkele vitale functies omdat er nu eenmaal slechts beperkte mogelijkheden zijn om bestuurlijke verantwoordelijkheden te delegeren. Dit betekent dat het bestuur zelf verantwoordelijk is voor het opstellen van een beleidsplan, voor het aanleveren van begrotingen en het vaststellen van jaarplannen. Daarnaast zal een lid van het bestuur actief een rol spelen in het financiële beheer van de organisatie. In zo'n geval is het goed te zoeken naar een bestuur dat op basis van een scherp bestuursprofiel wordt samengesteld. Feitelijk moeten alle essentiële competenties in dat profiel zijn opgenomen. Denk daarbij aan financiën, juridische zaken, ervaring in de omgang met de overheid, marketing/toerisme, en inhoudelijke aspecten. Het is goed om bij de overgang naar het nieuwe museum de huidige bestuurssamenstelling te toetsen aan de hand van de adviezen voor Cultural Governance zoals die zijn vastgelegd door de Stichting Cultuur en Ondernemen. Aan de hand hiervan kan eventueel een traject voor de komende jaren worden ingezet om het bestuur in overeenstemming te brengen met die adviezen. Dat hoeft niet onmiddellijk, wanneer de zaken goed gaan, maar op termijn is die afstemming wel noodzakelijk omdat overheden steeds vaker een jaarlijkse verklaring wensen dat de besturen van door hen gesubsidieerde culturele instellingen de regels van de code Cultural Governance volgen, dan wel een toelichting waarom daarvan (en dat kan zijn redenen hebben) wordt afgeweken.

Beheer

Het beheer van het museum is een verantwoordelijkheid van het bestuur. Het is een meewerkend bestuur, dat niet alleen verantwoordelijk is voor alle bestuurlijke taken, maar ook actief in de uitvoering van het beleid en de vormgeving daarvan. Voor dagelijks taken wordt daarnaast een beroep gedaan op vrijwilligers en op mensen die via de Wet Sociale Werkvoorziening aan het museum verbonden worden.

Financiën

Zie volgende pagina

Financiën

VOORLOPIGE INDICATIEVE BEGROTING 2018

VOORLOPIGE INDICATIEVE BEGROTING 2018

BATEN BATEN LASTEN

subsidie gemeente Venray	€ 67.589	
subsidie ivm Roynet	€ 9.991	
Entreegelden	€ 30.000	bij ca. 10.000 bezoekers
Verkoop boeken e.d.	€ 250	
Giften/diversen	€ 150	
Rente bankrekening	€ 20	
Horeca opbrengsten	€ 5.000	
Huuropbrengst VVV	€ 6.000	
Overig	€ 0	

TOTAAL BATEN	€ 119.000	
LASTEN		

Medewerkers/vrijwilligers.	€ 8.000
Onderhoud, beheer collectie e.d.	€ 5.000
Exposities en educatie	€ 29.000
Huisvestingskosten	€ 16.000
Kantoorkosten	€ 9.000
Communicatie/marketing en pr	€ 10.000
Overige bedrijfskosten	€ 15.000
Kosten Roynet	€ 10.000
Kosten archeologische werkgroep	€ 1.000
Reserveringen	€ 12.500
Betaalde rente/bankkosten	€ 200
Onvoorzien	€ 3.300

TOTAAL LASTEN	€ 119.000